

Information till användare

MACS är en klassifikation som beskriver hur barn med cerebral pares (CP) använder sina händer för att hantera föremål i dagliga aktiviteter. MACS beskriver fem nivåer. Nivåerna grundas på barnens självinitierade förmåga att hantera föremål och eventuella behov av hjälp eller anpassning för att utföra manuella aktiviteter i vardagslivet. I MACS-broschyren beskrivs också skillnader mellan de angränsande nivåerna för att det ska bli lättare att fastställa vilken nivå som bäst motsvarar barnens förmåga att hantera föremål.

De föremål som avses är sådana som är relevanta och lämpliga för barnens ålder och som de använder när de till exempel äter, klär sig, leker, ritar eller skriver. Det är föremål i barnens närhet som avses, till skillnad från föremål som inte är inom räckhåll. Inte heller avses föremål som används i avancerade aktiviteter där det krävs särskild skicklighet, såsom att spela ett instrument.

När man fastställer ett barns MACS-nivå ska man välja den nivå som bäst beskriver barnets vanliga utförande, i hemmet, i skolan och ute i samhället. Barnets motivation och kognitiva förmåga påverkar också förmågan att hantera föremål och influerar därigenom MACS-nivån. För att få kunskap om hur ett barn hanterar olika föremål i vardagen behöver man fråga någon som känner barnet väl. MACS ska alltså klassificera vad barnen vanligtvis gör, inte deras bästa möjliga utförande i en specifik testsituation.

MACS är en funktionsbeskrivning som kan användas som ett komplement till diagnosen cerebral pares och dess subtyper. I MACS bedöms barnens samlade förmåga att hantera vardagliga föremål, inte funktionen i varje hand för sig. MACS tar alltså inte hänsyn till olikheter i funktion mellan de båda händerna, utan till hur barnen hanterar åldersrelevanta föremål. MACS är inte heller avsett att förklara underliggande orsaker till en nedsatt manuell förmåga.

MACS kan användas för barn i åldrarna 4–18 år, men vissa begrepp måste sättas i relation till barnets ålder. Det är givetvis skillnad på vilka föremål en fyraåring ska kunna hantera jämfört med en tonåring. Samma sak gäller för självständighet – det lilla barnet behöver mer hjälp och tillsyn än det äldre barnet.

MACS inrymmer hela spektrumet av funktionsnedsättningar som finns hos barn med CP och omfattar alla subdiagnoser. Vissa subdiagnoser återfinns på alla MACS-nivåer, till exempel bilateral CP, medan andra förekommer på färre nivåer, till exempel unilateral CP. Nivå I omfattar barn med smärre begränsningar, medan barn med svåra flerfunktionshinder vanligen återfinns på nivå V. Om barn utan funktionshinder skulle klassificeras enligt MACS skulle det däremot behövas en nivå "0".

Vidare omfattar varje nivå barn med relativt varierad funktion. Det är inte sannolikt att MACS är känsligt för förändring efter intervention, utan troligen är MACS-nivåerna stabila över tid.

De fem nivåerna i MACS utgör en ordinalskala, vilket betyder att skillnaderna mellan nivåerna inte nödvändigtvis är lika stora. Barn med CP är inte jämt fördelade över de fem nivåerna.

Eliasson AC, Krumlind Sundholm L, Rösblad B, Beckung E, Arner M, Öhrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability *Developmental Medicine and Child Neurology* 2006 48:549-554

Manual Ability Classification System för barn med cerebral pares 4-18 år

MACS är en klassifikation som beskriver hur barn med cerebral pares använder sina händer för att hantera föremål i dagliga aktiviteter.

- Med MACS beskrivs hur barn vanligtvis använder sin händer för att hantera föremål hemma, i skolan och ute i samhället (vad de gör), snarare än det man vet är deras bästa möjliga kapacitet.
- För att få kunskap om hur ett barn hanterar olika föremål i vardagen behöver man fråga någon som känner barnet väl, inte genom en specifik testning.
- Vilka föremål barnet hanterar ska beaktas ur ett åldersrelaterat perspektiv.
- Med MACS klassificeras ett barns samlade förmåga att hantera föremål inte var hand för sig.

Vad behöver du veta för att använda MACS?

Hur barnet hanterar föremål i viktiga vardagliga aktiviteter som till exempel vid lek och fritid, vid måltider och av- och påklädning.

Vilka moment som görs självständigt och i vilken omfattning hjälp och eller anpassningar behövs.

- I. **Hanterar föremål lätt och med gott resultat.** Som mest, begränsningar i att med lätthet utföra uppgifter som kräver snabbhet och precision. Eventuella begränsningar att hantera föremål inskränker dock inte barnets självständighet i dagliga aktiviteter.
- II. **Hanterar de flesta föremål men med något begränsad kvalitet och/eller snabbhet.** Vissa aktiviteter undviks eventuellt eller kan endast utföras med viss svårighet. Alternativa metoder kan användas men förmågan att använda händerna begränsar oftast inte barnets självständighet i dagliga aktiviteter.
- III. **Hanterar föremål med svårighet och behöver hjälp att förbereda och/eller anpassa aktiviteter.** Utförandet går långsamt med begränsad framgång vad gäller kvalitet och kvantitet. Aktiviteter som har förberetts eller anpassats kan utföras självständigt.
- IV. **Hanterar ett begränsat urval av lätthanterliga föremål i anpassade situationer.** Utför delar av aktivitet med ansträngning och begränsad framgång. Behöver kontinuerligt stöd och hjälp av andra och/eller anpassad utrustning för att utföra delar av aktiviteter.
- V. **Hanterar inte föremål och har kraftigt begränsad förmåga att utföra även enkla handlingar.** Är helt beroende av assistans.

Skillnader mellan nivå I och II

Barn på nivå I har begränsningar när det gäller att hantera mycket små, tunga eller ömtåliga föremål som kräver god finmotorisk kontroll eller effektiv samordning mellan händerna. Begränsningar kan också omfatta utförande i nya och ovana situationer. Barn på nivå II utför i stort sett samma aktiviteter som barn på nivå I, men utförandet är av sämre kvalitet eller går långsammare. Funktionella skillnader mellan händerna kan begränsa effektiviteten i utförandet. Barn på nivå II försöker ofta förenkla hantering av föremål, t.ex. genom att använda en yta för stöd istället för att använda båda händerna.

Skillnader mellan nivå II och III

Barn på nivå II hanterar de flesta föremål även om det går långsamt och med nedsatt kvalitet av utförandet. Barn på nivå III behöver vanligtvis hjälp med att förbereda en aktivitet och/eller att anpassa miljön eftersom deras förmåga att nå eller hantera föremål är begränsad. De kan inte utföra vissa aktiviteter och deras självständighet är beroende av hur mycket stöd de får av omgivningen

Skillnader mellan nivå III och IV

Barn på nivå III kan utföra utvalda aktiviteter om situationen förbereds och om de får vägledning och gott om tid. Barn på nivå IV behöver kontinuerligt hjälp under aktiviteten och kan som bäst delta på ett meningsfullt sätt i delar av en aktivitet.

Skillnader mellan nivå IV och V

Barn på nivå IV utför delar av en aktivitet men behöver hjälp kontinuerligt. Barn på nivå V deltar som bäst med enkla rörelser i speciella situationer t.ex. genom att trycka på en kontakt **eller hålla enkla föremål**.